

MĚSTSKÝ ÚŘAD SLANÝ

odbor kultury a památkové péče

Velvarská 136, 274 53 Slaný, ústředna tel.: 312 511 111, fax: 312 522 771, e-mail: podatelna@meuslany.cz

spisová značka: R 53 – 10958/2019/OK/6, vyřizuje: Mgr. Kateřina Stránská, tel.: 312 511 273, stranska@meuslany.cz

č.j. 42817/2019/OK

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Slaný podle čl. XXI. zákona č. 320/2002 Sb., a podle vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., ze dne 15.08.2002 o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností jako příslušný orgán státní správy na úseku památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění (dále jen zákona č. 20/1987 Sb.), obdržel dne 27.08.2019 žádost Domova Pod Lipami Smečno, poskytovatele sociálních služeb, sídlem Zámek 1, Smečno, zastoupeného ředitelem Bc. Petrem Šálou, o vydání závazného stanoviska ve věci: ***restaurování tří malovaných vitrážových oken v kapli zámku ve Smečně (parc. č. 1, k. ú. Smečno) podle předloženého restaurátorského záměru „Kaple sv. Anny na zámku Smečno – restaurátorský záměr na trojici obloukových oken osazených vitrážemi“ ze dne 20.08.2019, který zpracoval Milan Augustin, Severní 663, Nový Bor.***

Dnem 27.08.2019 bylo zahájeno správní řízení a odbor kultury a památkové péče Městského úřadu Slaný vydává

DOMOVU POD LIPAMI SMEČNO, POSKYTOVATELI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

IČO: 71234454

zastoupenému ředitelem Bc. Petrem Šálou

sídlem: Zámek 1, Smečno

v této věci podle § 14 odst. 1, 3 zákona č. 20/1987 Sb., tímto rozhodnutím toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o .

Restaurování tří malovaných vitrážových oken v kapli zámku ve Smečně (parc. č. 1, k. ú. Smečno) podle předloženého restaurátorského záměru „Kaple sv. Anny na zámku Smečno – restaurátorský záměr na trojici obloukových oken osazených vitrážemi“ ze dne 20.08.2019, který zpracoval Milan Augustin, Severní 663, Nový Bor, **je přípustné** s tím, že budou splněny následující podmínky:

I. Restaurování vitráží

a.) Upřesňující průzkum a práce před restaurováním

- 1.) Předložený návrh bude doplněn o grafické vyhodnocení stavu vitráží (poškozená a chybějící skla), které pak bude přeneseno do restaurátorské zprávy.
- 2.) Interiér kaple bude po dobu oprav vhodně zabezpečen před poškozením apod., např. osazením provizorních výplní.

- 3.) Skla i dřevěné kružby budou při převozu fixovány tak, aby nedošlo k jejich dalšímu poškození.

b.) Průběh opravy

- 1.) Restaurátorem bude zpracován návrh na případnou výměnu skel. Rozsah výměn skel i dřevěných částí rámu bude předem konzultován se zástupcem NPÚ-ÚOPŠČ a odsouhlasen zástupcem odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný.
- 2.) Skla, jejichž části chybí, budou nahrazena skly odpovídající barvy a struktury, která bude předložena k posouzení zástupci NPÚ-ÚOPŠČ a k odsouhlasení zástupci odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný.
- 3.) Za přítomnosti zástupců NPÚ-ÚOPŠČ a odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný bude vyhodnocen stav skel s degradovanou sklomalbou a odsouhlasen postup jejich restaurování. Přikročí-li se k malbě vypalovacími barvami, proběhnou před restaurátorských zásahem důkladné zkoušky výpalu zvolených barev, během nichž bude porovnáno, zda odstíny zvolených barev odpovídají původním.
- 4.) Po zvolení barevnosti dřevěných rámu a kružeb bude předložen vzorek nátěru zástupci NPÚ-ÚOPŠČ k posouzení a zástupci odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný k odsouhlasení. Na těchto dřevěných částech bude na jednom místě ponecháno případné souvrství starších nátěrů pro ukázkou historického sledu (toto místo pak bude vyznačeno v restaurátorské zprávě).

II. Další podmínky restaurování

- 1.) Restaurátorské práce bude provádět fyzická osoba s platným povolením Ministerstva kultury ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění – **restaurování vitráží**, nebo fyzická osoba, které bude uznána způsobilost ve shora uvedeném rozsahu podle § 14b zákona č. 20/1987 Sb.
- 2.) Zahájení prací bude 14 dní předem oznámeno vlastníkem památky odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný, který po dohodě s ním, zhotovitelem prací a zástupcem odborné organizace památkové péče stanoví způsob dohledu z hlediska památkové péče podle zákona č. 20/1987 Sb. První kontrolní den bude vlastníkem svolán po převozu vitráží do ateliéru.
- 3.) Po ukončení restaurování proběhne předání opravené památky, které svolá majitel památky. K tomuto jednání přizve provádějího restaurátora, zástupce Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště středních Čech a zástupce odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný.
- 4.) Vlastník předá zástupci Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště středních Čech v Praze a odboru kultury a památkové péče MěÚ Slaný originál závěrečné restaurátorské zprávy zpracované v rozsahu daném prováděcí vyhláškou č. 66/1988 Sb.

O d ů v o d n ě n í

Areál zámku ve Smečně je nemovitou kulturní památkou chráněnou státem ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., je zapsán v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 18157/2-595 a prohlášen památkou rozhodnutím ŠKK ONV ze dne 26.02.1964, a proto je nutné k jakýmkoliv změnám či úpravám si předem, ve smyslu § 14 zákona č. 20/1987 Sb., vyžádat závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče.

Zámek ve Smečně byl před renesanční přestavbou a rozšířením tvrzí, postavenou roku 1460 Bořitou z Martinic na místě staršího vladyckého sídla. Během následujících staletí prošel opakovanými úpravami. Zámek má čtyři křídla kolem obdélného dvora, jež byly původně obklopeny dnes již vysušeným vodním příkopem. V současné době slouží budova zámku potřebám domova pro osoby se zdravotním postižením (Domova Pod Lipami Smečno). Pozdně gotická zámecká kaple s vnějšími opěrnými pilíři, jejíž presbytář se nachází v přízemí nízké věže, byla vystavěna roku 1460 ve východním křídle zámku. Kaple je zakončena pětibokým polygonem. Zevnitř kapli zdobí gotické žebrovní s erby na síťové klenbě a antroporními motivy a listovým na konzolách přípor či vyřezávaná gotická archa. Hlavní obnova kaple proběhla kolem roku 1630, právě tehdy snad byly změněny hrotité záklenky oken na půlkruhové a odsekány kamenné kružby. Všechna tři okna se nalézají v presbytáři kaple a jsou půlkruhově zakončená. Horní část vitráže mají pojednanou v malovaném ornamentu, přičemž tyto horní části jsou zřejmě starší a pocházejí z roku 1838 z dílny pražského sklenáře Wetzsteina. V centru tohoto ornamentu je u prostřední vitráže Boží oko v trojúhelníku, v dalších dvou pak rodové znaky Clam-Martiniců a Guilfortů. Všechny tři vitráže mají v této části také dvojice medailonů z přejímaného skla s rubínovým přetahem, vložených do jeptišek kružeb, přičemž v medailonech se nacházejí rytá poprsí světců a nápisy s jejich jmény. V levém okně se jedná o sv. Karla Boromejského a Pannu Marii s Ježíškem, v pravém o sv. Josefa s Ježíškem a pravděpodobně opět Karla Boromejského. Ve střední vitráži nelze prvního světce určit s jistotou, neboť sklo je rozlomené (snad jde o sv. Jana Nepomuckého) a druhý světec byl nejspíše druhotně nahrazen ornamentálním motivem. V hlavní, trojdílné podlouhlé části, jsou dvě krajní vitráže figurální, a třetí, skrytá z větší části za oltářem, má geometrický šestihranný vzor, vyskládaný z katedrálních skel různých odstínů. Na pravé vitráži dole je připsán podpis sklenáře: *JAN VESELÝ, Sklomalba, KARLÍN 505*. Obě krajní figurální okna zobrazují Krista. V levém je zobrazen Kristus jako dobrý pastýř, přičemž pod výjevem běží biblický citát „*Já jsem pastýř dobrý.*“ a nápis *Urozenému rodu Nostitz Rienecků*. Výjev v pravém okně představuje Krista, jak klepe na dveře, s citátem „*Aj, stojím u dveří a tluku.*“ s věnovacím nápisem *Papežský prelát Msgre. Jan Řihánek*. Sklomalba je prováděna z vnitřní strany vitráží na válcovaných sklech. Rámy z dubového dřeva jsou z vnější strany přetřeny bílou barvou, z vnitřní pak tmavě hnědou. Okna již nemají kamenné kružby, ty byly nahrazeny kružbami dřevěnými, které jsou součástí dřevěných ráků. Novější části vitráží nejsou datované, víme však, že Mons. Jan Nepomuk Řihánek (1863-1935), rektor pražského kněžského semináře, byl jmenován papežským prelátem roku 1926. Právě v tom roce se dále do smečenského zámku nastěhovala pobočka Vincentina, domu pro chudé a nevléčitelně nemocné osoby, jehož byl Řihánek kaplanem. Vincentinum bylo založeno v Praze na Břevnově roku 1889 spolkem sv. Vincence z Pauly, a to zásluhou předsedy spolku Karla Ervína hraběte Nostitze z Rienecků, který se shodou okolností na smečenském zámku narodil (jeho matka pocházela z rodu Clam-Martiniců). Jeho nástupcem v předsednictví spolku byl po jeho smrti v roce 1911 jeho syn Josef hrabě Nostitz z Rienecků, a to až do roku 1939. Lze tedy soudit, že chtěl Mons. Řihánek při svém věnování vitráží připomenout zásluhy rodu Nostitz Rienecků na vzniku a působení Vincentina. Figurální části vitráží pak vznikly pravděpodobně mezi léty 1926 a 1935, případně o něco málo později z Řihánkova odkazu.

K zamýšlenému restaurování se písemně vyjádřil zástupce Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště středních Čech v Praze dne 23.09.2019 (doručeno: 25.09.2019), č.j. NPÚ-321/68373/2019. Zástupce NPÚ doporučil provedení restaurování za podmínek, které správní orgán uvedl ve výroku tohoto rozhodnutí.

V rámci správního řízení bylo zástupci žadatele umožněno ve stanovené lhůtě podávat své návrhy a připomínky k podkladu pro závazné stanovisko. Zástupce žadatele, ředitel Bc. Petr Šála, prostřednictvím emailu dne 26.09.2019 uvedl, že s vyjádřením zástupce NPÚ souhlasí.

Správní orgán konstatuje, že navržené restaurování této památky povede k její záchraně a zachování do budoucna. Horní části vitráží v oblasti kružeb jsou starší než spodní figurální výjevy. Barva sklomalby je na řadě skel v této horní části degradovaná či chybí, některá skla již byla v minulosti vyměněna za nová, a to s největší pravděpodobností v době, kdy k nim byly doplněny novější, spodní díly vitráže. Spodní, figurální část naopak sklomalbu poškozenou oxidací nemá. Vitráže jsou však zaneseny nečistotami, některá skla jsou poškozena i mechanicky, případně zprohýbáním dožívajícího dřevěného rámu. Olověná síť je silně poznamenána oxidací kovu, dále jsou narušené některé spoje a síť se proto prohýbá. U prostředního okna je vylomený větší kus skla v oblasti kružby, a to přímo přes červený medailon s vyobrazením světce, podobně v kružbě pravého okna chybí další část skla. V ostatních sklech se jinak nachází pouze několik drobných, nejspíše mechanicky proražených otvorů, z nichž však jeden, v levém okně, spadá přímo do tváře Krista. Silně zdegradované jsou dřevěné rámy.

Celkové poškození vitráží není možné posoudit na základě předložené žádosti vlastníka, proto správní orgán stanovil podmínku, aby byl před zahájením prací byl restaurátorský záměr doplněn o grafické vyhodnocení stavu vitráží (poškozená a chybějící skla) a aby byl vypracován návrh na případnou výměnu skel. Některé konkrétní činnosti v průběhu restaurování (postup restaurování skel s degradovanou sklomalbou apod.) není možné plně postihnout v rámci závazného stanoviska, a proto bude třeba jejich posouzení v rámci kontrolního dne za účasti zástupců správního orgánu a NPÚ.

Zpracování závěrečné restaurátorské zprávy o průběhu obnovy a její předání Národnímu památkovému ústavu a odboru kultury a památkové péče Městského úřadu Slaný je žádoucí z toho důvodu, že informace o užitých materiálech a postupech poslouží v budoucnu jak ke kontrole účinnosti zásahu, tak při další péči o památku. Důležitou součástí zprávy je také fotodokumentace z průběhu prací. Náležitosti restaurátorské zprávy potom stanoví § 10 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb.

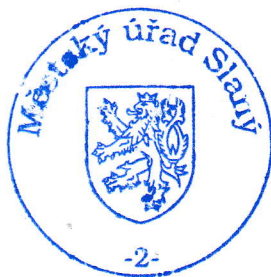
Vitrážová okna ze zámecké kaple jsou kvalitním uměleckým a uměleckořemeslným dílem. Jsou hmotným pramenem poznání života našich předků, představují doklad jejich řemeslného umu, estetického i duchovního cítění. Z důvodu zachování specifičnosti celku tohoto díla je nezbytné, aby byly při restaurování dodrženy vhodné řemeslné postupy. Požadované zásady vycházejí z místně tradičních zvyklostí a z dochovaného stavu a současně podmiňují zamýšlenou obnovu vitrážových oken tak, aby byla zachována jejich autentická podoba a nedošlo k poškození jejich kulturně historických hodnot. K dosažení těchto cílů stanovil správní orgán v souladu s ustanovením § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., podmínky, které jsou uvedeny ve výroku tohoto závazného stanoviska.

V průběhu správního řízení bylo správním orgánem státní památkové péče postupováno, vzhledem k povinnosti vyplývající z § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v souladu s § 71 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Poučení účastníků

Proti tomuto rozhodnutí je možné podat odvolání k odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje podáním u odboru kultury a památkové péče Městského úřadu Slaný do 15 dnů ode dne oznámení. Odvolání se podává v souladu s § 82 odst. 2, zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, s potřebným počtem stejnopisů. Doručení této zásilky se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, z něhož mimo jiné vyplývá, že pokud si adresát zásilku nevyzvedne ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, písemnost je považována za doručenou posledním dnem této lhůty.

Ve Slaném dne 16.10.2019

Mgr. Markéta Škrancová
vedoucí odboru kultury
a památkové péče
Městského úřadu Slaný

Příloha

restaurátorský záměr „Kaple sv. Anny na zámku Smečno – restaurátorský záměr na trojici obloukových oken osazených vitrážemi“ ze dne 20.08.2019, který zpracoval Milan Augustin, Severní 663, Nový Bor

Rozdělovník

Účastníci řízení - doručeno do vlastních rukou

Domov Pod Lipami Smečno, poskytovatel sociálních služeb

Obdrží na vědomí

Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště středních Čech v Praze